

וְיוֹם אֶחָד הִלַּכְתִּי עִם אִמָּא לְבֵית הַמְּרַקַּחַת

כָּךְ עָבְרָה כַּמַּעַט שָׁנָה, וְיוֹם אֶחָד הֵעִירָה אוֹתִי אִמָּא הַשָּׁכֵם בַּבֶּקֶר וְאָמְרָה: "מְרִטוּשׁ, הַיּוֹם אַתְּ בָּאָה אֵתִי לְבֵית הַמְּרַקַּחַת". שִׁמְחֵתִי מְאוֹד לְהִיּוֹת עִם אִמָּא כָּל הַיּוֹם.

הָיָה מוֹזָר לְצֵאת מֵהַגִּטּוֹ אַחֲרֵי כָּל כָּךְ הִרְבֵּה זְמַן. חֲשַׁשְׁתִּי מֵהַשׁוֹמֵר הַחֲמוּשׁ שְׁעָמַד בְּשַׁעַר הַגִּטּוֹ, אֲבָל כְּשֶׁהִגַּעְנוּ לְשַׁעַר אִמָּא לֹא נִעְצָרָה, הַמְּשִׁיכָה לְלַכֵּת וּבִקּוּל בּוֹטֵחַ וְרִגוּעַ אֲמָרָה: "אֲנַחְנוּ לְבֵית הַמְּרַקַּחַת", וּכְכֹר הָיִינוּ מִחוּץ לַגִּטּוֹ. נִרְגַּעְתִּי. הַסֵּתֶפֶלֶתִי בְּאֲנָשִׁים שֶׁהִתְהַלְכוּ בְּרַחוּבוֹת הָעִיר, הֵם לֹא נִרְאוּ מִפְּחָדִים כְּמוֹ הָאֲנָשִׁים בַּגִּטּוֹ. אוֹפְנוּעַ עִם סִירָה וְכוּ חִילִּים גְּרַמְּנִים חֲמוּשִׁים עָבַר לִידְנִי וְאֲנִי נִדְרַכְתִּי, אֲבָל אִמָּא הִדְקָה אֶת אַחִיזַת כַּף יָדָהּ בְּכַף יָדִי וְשׁוּב נִרְגַּעְתִּי. "הַדְּקָפִי וְהַסֵּתֶפֶלֶתִי הַיִּשְׂרָאֵלִי הָאֲנָשִׁים", הִיא הוֹרְתָה, "שִׁיחֲשֹׁבוּ שְׂאֵת מְקוּמִית. זְכָרִי שִׁישׁ לְךָ 'מְרָאָה טוֹב'. אִם לֹא תִרְאִי סִמְנֵי פֶּחַד, לֹא יִחְשְׁדוּ בְּךָ שְׂאֵת יְהוּדִיָּה". וְכִשְׂאִמָּא אֲמָרָה "מְרָאָה טוֹב", הִיא הִתְכַּוְּנָה שֶׁשְׁעָרֵי חֶלֶק וְלֹא מְקַרְזֵל - בְּדֶרֶךְ כָּלֵל הָיָה שְׁעָרָן שֶׁל הַיְּהוּדִיּוֹת גְּלִי אוֹ מְקַרְזֵל, וְאוֹי הָיָה לְמִי שֶׁחֲשְׁדוּ בָּהּ שֶׁהִיא יְהוּדִיָּה וְנִתְפָּסָה מִחוּץ לַגִּטּוֹ.

בְּנֵי בֵית הַמְּרַקַּחַת שְׂאִמָּא עֹבְדָה בּוֹ

"אמא", אמרתי בחשש, "את הולכת מהר, ונעלי העקב שלך מרעישות מאוד..."
"אה", אמרה אמא בבוטול, "כך איש לא יחשד בי. רק יהודים הולכים לאט
ובשקט כי רק יהודים מפחדים".

סוף־סוף הגענו לרחוב שבית המרקחת עמד בו.
עלינו במדרגות והדלת הייתה סגורה. נבהלתי. חשבתי שאסור לאמא להכנס.
"הרגעי!" אמרה אמא ופתחה את הדלת במפתח שהוציאה מתוך התיק. ריח
חזק של תרופות מלא את אפי והתעטשתי בקול. שוב נבהלתי, ונכנסתי
במהירות לבית המרקחת. הדלת נסגרה אחרינו. "יש לנו רק כמה דקות עד
שהמקום יפתח לקונים", אמרה לי אמא, "בואי נאראה לך היכן תהיי".

"לא אהיה אתך?" שאלתי מפתעת ומאכזבת.
"לא! אסור שיראו אותך! בואי אחרי", אמרה והחלה לרדת במהירות בגרם
המדרגות הלליניות. המדרגות הובילו למרתף גדול, שם עמדו ארונות
מלאים בתרופות.

במרתף הלכתי אחרי אמא לתוך מחסן, שם עמדה מטה. אמא אמרה: "איש

מרתף בית המרקחת

אינו יודע שאת פה. אל תעלי במדרגות, ואל תפתחי את הדלת. כשאגמור את העבודה אבוא אליך. אם תשמעי צעדים של מגפים במדרגות, הפנסי לארון וסגרי היטב את הדלת”.

אמא עלתה במדרגות, ושמעתי אותה פותחת את דלת בית המרקחת ומקבלת את ראשוני הקונים. הייתי חסרת מעשה. מצאתי מקום בין שני ארונות, התישכתי והבטתי החוצה. על הקיר מולי, מעל לארון תרופות, היה קבוע חלון עליון, וגבהו כגבה המדרכה של הרחוב. דרכו עקבתי אחר רגלי העוברים ושבים שעברו ליד החלון, ודמינתי למי הן שיכות. כשנמאס לי שוב השתעממתי. התגעגעתי לסבתא. גמרתי לאכל את מנת תפוחי האדמה שאמא השאירה לי וחכיתי שירד הערב.

בערב נעלה אמא את דלת בית המרקחת וירדה אלי. הפל היה טוב. יחד שכבנו על המטה שהיתה מנחת בפנה, ואמא ספרה לי ספור ושרה לי שיר מצחיק. וכשבקשתי עוד ספור, אמרה אמא בקול חגיגי: “לקבוד הוא לי,

בשעה מיחדת זו ובמקום מיחד זה, לפתח את בית הספר של מרטה. חצוצרות
בבקשה!" אמא נתנה את האות, ושתינו תקענו בחצוצרות דמיוניות.
"כן, מרטוש שלי", אמרה אמא בחינה מריר, "מכיון שהמצב נעשה קשה
וחיי היהודים בסכנה גדולה, את נשארת פה אתי."
"לא אשוב לגטו?"
"לא."

"ועד מתי נשאר כאן?"
"ככל האפשר. אבל בואי נדבר על דברים חשובים יותר, למשל למודים. לו
לא הייתה מלחמה והגרמנים לא היו כובשים את פולין, היום היית לומדת
בכיתה השנייה של בית הספר. אבל עכשו ליהודים אין זכות ללמד, ולי
חשוב מאוד להכין אותך לחיים שיהיו לך אחרי המלחמה. לכן ברגע זה אני
מודיעה בחגיגות על פתיחת שנת הלימודים בבית הספר של מרטה."
"איך אלמד, ואין לי ספרים ומחברות?"

”גם לזה דאגתי”, השיבה אמא. היא פתחה את דלת אחד הארונות והודיעה:
”מחברות פתיכה יש, מחברות חשבון יש, עפרונות יש וגם צבעים. קחי
מחברת וקחי עפרון, אנחנו מתחילות...”

וכך בכל ערב למדתי לקרא, לכתב ולפתר תרגילים בחשבון, שננתי את
לוח הכפל, צירתי על קרטונים ישנים שעונים בכל מיני צורות, ולמדתי
לקרא בשעון עם ספרות, בשעון בלי ספרות ובשעון של אותיות רומיות.
צירתי ימים ואגמים, הרים ועננים ובמיחד פרחים שאמא הפירה היטב.
בערב למדתי מאמא, ביום הכנתי את שעורי הבית שקבלתי, וכשהתקדמתי
בלמודי הביאה לי אמא ספר לקרא.

היה קשה להיות רק במרתף ולראות רק רגלים של אנשים על המדרכה, ובכל
זאת הייתי תלמידה טובה ושקדנית, והיתה לי מורה וחברה נהדרת. אמא.